

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. december 19.
(OR. en)

16267/23

Intézményközi referenciaszám:
2023/0444(NLE)

ENER 667
ECOFIN 1322

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS RENDELETE az (EU) 2022/2576 rendeletnek az alkalmazási időtartam meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról

A TANÁCS (EU) 2023/... RENDELETE

(...)

**az (EU) 2022/2576 rendeletnek az alkalmazási időtartam
meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 122. cikke (1)
bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az (EU) 2022/2576 tanácsi rendeletet¹ az Ukrajna ellen provokáció nélkül indított és indokolatlan orosz agressziós háborúáltal okozott gázellátási válságra, valamint arra tekintettel fogadták el, hogy az Uniónak a tagállamok közötti szolidaritás szellemében meghozott ideiglenes intézkedésekkel kellett reagálnia. A rendelet célja a gázárakra gyakorolt hatás enyhítése a kereslet és a kínálat kezelése, az ellátásbiztonság Unió-szerte történő garantálása és a szolidaritás fokozása révén.
- (2) Az (EU) 2022/2576 rendelet ideiglenes jogi keretet biztosít a gázbeszerzések jobb koordinálása, a túlzott gázárak és az energiával kapcsolatos származtatott termékek piacán jelentkező napközbeni szélsőséges volatilitás megelőzésére irányuló intézkedések, valamint a gázellátási vészhelyzet esetére vonatkozó intézkedések tekintetében.
- (3) Az (EU) 2022/2576 rendelet alkalmazási időtartama eredetileg 2023. december 30-ig tartott.

¹ A Tanács (EU) 2022/2576 rendelete (2022. december 19.) a szolidaritásnak a gázbeszerzések jobb koordinálása, megbízható ár-referenciaértékek és a határokon átnyúló gázkereskedelem révén történő fokozásáról (HL L 335., 2022.12.29., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2576/oj>).

- (4) Az (EU) 2022/2576 rendelet 30. cikkével összhangban a Bizottság elvégezte az említett rendelet felülvizsgálatát, és 2023. szeptember 28-án kiadott egy jelentést, melyben összefoglalta a főbb megállapításokat. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy az (EU) 2022/2576 rendelet fontos szerepet játszott a gázpiac helyzetének stabilizálásában és az Unió megfelelő gázellátásának biztosításában, és hogy fontos részét képezi az Unió gázellátás-biztonsági eszköztárának.
- (5) Az (EU) 2022/2576 rendelet egy olyan szolgáltatás gyorsított létrehozását írja elő, amely lehetővé teszi az Unióban letelepedett vállalkozások általi keresletösszesítést és közös gázbeszerzést, és előírja a tagállamok számára, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a joghatóságuk alá tartozó földgázipari vállalkozások és gázfogyasztó vállalkozások az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendeletben² említett feltöltési célértékek teljesítésének egyik lehetséges módjaként részt vegyenek a szolgáltató által szervezett keresletösszesítési folyamatban. A tagállamok és a földgázipari vállalkozások, valamint a gázfogyasztó vállalkozások hatékonyan részt vesznek az (EU) 2022/2576 rendelet szerinti keresletösszesítési és közös beszerzési mechanizmusban (a továbbiakban: AggregateEU), és hozzájárultak ahhoz, hogy 2023 októberére az összesített gázkereslet össz mennyisége elérje a 44,04 milliárd köbmétert, ami a keresletösszesítésre vonatkozó kötelező mennyiség több mint háromszorosának felel meg. Ez azt mutatja, hogy az AggregateEU jelentős érdeklődést váltott ki a piaci szereplők részéről.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- (6) A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy az AggregateEU további lehetőségeket biztosított az európai vevők számára ahhoz, hogy megbízható beszállítóktól szerezzenek be gázt versenyképes feltételek mellett, valamint átláthatóbbá tette a piacot a kereslet és a kínálat tekintetében, hozzájárulva ezáltal a piacok volatilitásának csökkentéséhez.
- (7) A piacfelügyeleti szabályokat vonatkozásában az (EU) 2022/2576 rendelet előírja minden olyan kereskedési helyszín számára, amelyen energiával kapcsolatos árualapú származtatott termékekkel kereskednek, minden egyes, energiával kapcsolatos árualapú származtatott termékre vonatkozóan, amellyel ott kereskednek, hogy létre kell hoznia egy mechanizmust a napközbeni volatilitás kezelésére (a továbbiakban: a napközbeni volatilitás kezelésére szolgáló mechanizmus), amely felső és alsó árhatáron alapul, azaz meghatározza azon árakat, amelyek felett és alatt megbízások nem hajthatók végre. A jelentés megállapította, hogy a gázpiacokat még mindig jelentős volatilitás jellemzi, és hogy a napközbeni volatilitás kezelésére szolgáló mechanizmus szerepet játszhat a túlzott áremelkedések megelőzésében és a piac stabilizálásában.
- (8) Az (EU) 2022/2576 rendelet értelmében az Energiaszabályozók Európai Uniósi Együttműködési Ügynökségének (a továbbiakban: ACER) a cseppfolyósított földgázra (LNG) vonatkozó napi árértékeléseket és napi LNG-referenciaértéket kell kidolgoznia és közzétennie az ügyletekre vonatkozó – az ACER által szisztematikusan összegyűjtendő és feldolgozandó – LNG-piaci adatok alapján. Az LNG-árértékelések és -referenciaértékek nagyobb átláthatóságot biztosítottak a piac számára, segítve ezáltal a piaci szereplőket abban, hogy versenyképes árakon az LNG-ellátáshoz jussanak. A jelentés megállapította, hogy az LNG-árértékelések és -referenciaérték hasznosnak bizonyult a piac stabilizálásában.

- (9) Az (EU) 2022/2576 rendelet számos ellátásbiztonsági és szolidaritási rendelkezést ír elő gázellátási vészhelyzet esetére annak érdekében, hogy vészhelyzetben az energiaszolidaritási intézkedések szervezése koordináltabban történjen. Az (EU) 2022/2576 rendelet IV. fejezete ideiglenesen kiegészítette az (EU) 2017/1938 rendeletet, különösen azáltal, hogy kétoldalú megállapodások hiányában alapesetben alkalmazandóvá tette a szolidaritási mechanizmust, amelyet az LNG-re és a villamosenergia-termelés szempontjából kritikus gázmennyiségekre is kiterjesztett. Emellett az (EU) 2022/2576 rendelet átmeneti intézkedéseket ír elő a védett felhasználók nem alapvető fontosságú fogyasztásának csökkentése érdekében, valamint biztosítékokat állapít meg a határkereszteső áramlásokra vonatkozóan. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy az ellátás biztonságára és a szolidaritásra vonatkozó ideiglenes rendelkezések hasznosnak bizonyultak gázellátási vészhelyzet megelőzése és enyhítése, valamint a gáz iránti kereslet csökkentésére irányuló erőfeszítések elősegítése szempontjából.
- (10) A jelentés azon következtetése, hogy az Uniónak az energiaellátás biztonsága tekintetében továbbra is komoly nehézségekkel kell szembenéznie, változatlanul igaz. A gázpiac globális helyzetét továbbra is nagyon szűkös körülmények jellemzik. A gázárak még mindig jóval magasabbak a válság előttinél, ami továbbra is megkerülhetetlenül hatást gyakorol az uniós polgárok vásárlóerejére és az uniós vállalkozások versenyképességére. A jelenlegi helyzet egy további jellemzője a gázpiacon tapasztalható volatilitás. A 2023 nyarán és őszén több alkalommal tapasztalt jelentős volatilitás, melyet olyan események idéztek elő, mint az ausztrál LNG-létesítményekben szervezett sztrájk vagy a Balticconnector-gázvezeték zavara, azt mutatja, hogy a piacok még mindig instabilak és még a keresletre és a kínálatra nehezedő viszonylag kis sokkhatásokkal szemben is kiszolgáltatottak. A közel-keleti válság egy további jelentős geopolitikai kockázatot jelent, amely hatással lehet az árakra és a gázellátásra. Ilyen körülmények között a hiánytól való félelem erős reakciókat válthat ki, ami súlyos következményekkel járhat az árakra nézve.

- (11) Az orosz vezetékes gáz behozatalának elmúlt évi számottevő visszaesése miatt az Unió számára rendelkezésre álló gázellátás jelentősen csökkent a válság előtti szinthez képest. A vezetékes gáz behozatalának jelenlegi szintjén az Unióba várhatóan mindössze 20 milliárd köbméter orosz vezetékes gáz érkezik, feltéve, hogy ez a megbízhatatlan behozatali forrás teljes mértékben meg nem szűnik. Ez a mennyiség hozzávetőleg 110 milliárd köbméterrel kevesebb a 2021-es értékhez képest. Ez a csökkenés azzal a kockázattal jár, hogy gázhiány lép fel az Unióban.
- (12) A globális gázpiacokat jelenleg nagyon szűkös körülmények jellemzik, ami egy ideig nem fog változni. A globális LNG-ellátás az elmúlt két évben a cseppfolyósítási kapacitás korlátozott mértékű bővülése, a főbb exportlétesítmények üzemszünetei és az LNG-üzemek tápgázellátásának csökkenése miatt csak szerény mértékben nőtt. Jelentős új LNG-cseppfolyósítási kapacitás csak 2025 folyamán áll majd rendelkezésre. Ezért a piaci egyensúly várhatóan a közeljövőben továbbra is bizonytalan marad. Ez a helyzet negatív következményekkel jár a gázárakra nézve, melyek annak ellenére, hogy alacsonyabbak a 2022 nyarán tapasztalt csúcsnál, továbbra is több mint kétszer magasabbak a válság előtti szintnél.

- (13) Tekintettel a jelenlegi szűk piaci feltételekre, az árak ismét jelentősen emelkedhetnek olyan előre nem látható események és hirtelen sokkhatások következtében, mint például az ázsiai LNG-kereslet újbóli élénkülése, amelynek következtében csökkenhet a gáz rendelkezésre állása a globális gázpiacon; a hideg tél, melynek következtében a gázkereslet akár 30 milliárd köbméterrel is megnövekedhet; a szélsőséges időjárási viszonyok, amelyek az alacsony vízszint miatt hatással lehetnek a vízenergia-tárolásra és a nukleáris termelésre, és következésképpen a gáztüzelésű villamosenergia-termelés iránti kereslet növekedéséhezvezethetnek; a kritikus infrastruktúrák további zavarai, mint például az Északi Áramlat gázvezeték elleni 2022. szeptemberi szabotázsakciót vagy a Balticconnector-gázvezeték 2023. októberi kiesését követő további zavarok a kritikus infrastruktúrákban; valamint a geopolitikai környezet és a fenyegetettség helyzete romlása az ellátó régiókban, például a közel-keleti válság miatt.
- (14) Tekintettel a jelenlegi szűkös kínálat és a kereslet közötti egyensúlyra, még a gázellátás mérsékelt zavara vagy akár az ilyen zavarok pusztán veszélye is drámai hatást gyakorolhat a gázpiacra, és súlyos és tartós károkat okozhat a gazdaságnak és az Unió polgárainak.
- (15) A jelenlegi válság az egész Uniót az energiahiány és a magas energiaárak kockázatának teszi ki. Az Unió gázellátásának biztonságát továbbra is érintő és továbbra is súlyos, illetőleg az esetleges újonnan felmerülő nehézségek, valamint a magas gázárak negatívan befolyásolhatják a gazdasági helyzetet, az ipari versenyképességet és a polgárok vásárlóerejét.

- (16) Mivel az Unió egy egységes piac, az egyik tagállamban fellépő gázhiány az összes többi tagállamban súlyos következményekkel járna a fizikai gázellátás hiánya, az árak ingadozása vagy az ipari láncokban fellépő, a tagállamok egyes iparágait érintő esetleges korlátozások által okozott zavarok miatt. Emellett a szolidaritás szellemében minden tagállam hozzájárulhat az energiahiány kockázatának további csökkentéséhez és segíthet megfékezni a gázárak ingadozását.
- (17) Az (EU) 2022/2576 rendelet alkalmazási időtartamának meghosszabbítása kivételes és időben korlátozott intézkedésnek minősül, válaszul az energiaellátást érintő tartós és új súlyos nehézségekre, melyek közvetlen válság kockázatát hordozzák magukban. A meghosszabbítás egyértelműen csökkenteni fogja a piaci volatilitást és fokozni fogja a szolidaritást.
- (18) Sürgős fellépésre van szükség. Amennyiben – az egyébként 2023. december 30-án hatályát veszítő – (EU) 2022/2576 rendelet alkalmazási időtartama nem kerül meghosszabbításra, fennállna annak a kockázata, hogy megváltozik az Unió által mostanra megteremtett stabil, de törékeny helyzet, és romlana a várható jövőbeli fejleményekkel – például az Oroszországból érkező gázbehozatal teljes leállításával – szembeni reziliencia. Az (EU) 2022/2576 rendelet alkalmazási időtartamának meghosszabbítása – a 2022. május 18-i bizottsági közleményben közzétettek szerint – összhangban van a REPowerEU tervvel is, amelynek célja az volt, hogy megvédje az uniós polgárokat és gazdaságot a túlzott árakkal és az energiaellátási hiánnyal szemben.

- (19) Az energiaellátást övező, tartósan fennálló feszültségek indokoltta teszik az (EU) 2022/2576 rendelet keresletösszesítésre és közös beszerzésre vonatkozó rendelkezései alkalmazási időtartamának meghosszabbítását, mivel ezek segítenek abban, hogy a vállalkozások a tagállamokban egyenlőbb feltételek mellett kapjanak hozzáférést az új vagy további gázforrásokhoz. Az említett rendelkezések hozzájárulnak továbbá ahhoz, hogy a vállalkozások a szolgáltatón keresztül kedvezőbb feltételek mellett vásárolhassanak gázt, mint egyébként, ami hozzájárul az ellátás biztonságához.
- (20) A keresletösszesítésre és közös beszerzésre vonatkozó rendelkezések alkalmazási időtartamának meghosszabbítása megerősítené az Unió szolidaritását a gázbeszerzés és -elosztás terén. A keresletösszesítéshez és a közös beszerzéshez való hozzáférés meghosszabbítása – a szolidaritás szellemében – különösen azon vállalkozásokat fogja támogatni, amelyek korábban kizárólag vagy főként orosz szállítóktól vásároltak gázt, segítve őket abban, hogy előnyös feltételek mellett, alternatív földgázz szállítóktól vagy -szolgáltatóktól szerezzék be a készleteket.
- (21) A piaci szereplőknek a jelenlegi téli és a következő tárolófeltöltési időszakban való támogatása érdekében biztosítani kell az AggregateEU működésének folytonosságát. Ez magában foglalja a szolgáltatóval kötött jelenlegi szerződés meghosszabbításának lehetőségét az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³ összhangban.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

- (22) A fogyasztók javát szolgáló, valamint az árstabilitás és az energiaellátás biztonsága szempontjából jelentkező előnyökre tekintettel indokolt meghosszabbítani a napközbeni volatilitás kezelésére szolgáló mechanizmus alkalmazási időtartamának, az (EU) 2022/2576 rendelet LNG árértékeléseket és LNG-referenciaértéket létrehozó rendelkezéseit is.
- (23) Tekintettel a gázellátás stabilitásával kapcsolatos, fent ismertetett tartós kockázatokra, helyénvaló további egy évvel meghosszabbítani a gázellátási vészhelyzet esetére vonatkozó rendelkezések alkalmazási időtartamát is, a jelentésben szereplő, az említett rendelkezések pozitív hatására vonatkozó megállapításokkal összhangban. Az I. mellékletben szereplő kritikus gázmennyiségekre vonatkozó értékek az (EU) 2022/2576 rendelet meghosszabbított, 2024 végéig tartó alkalmazási időtartamára érvényesek maradnak.
- (24) Az (EU) 2022/2576 rendeletet ideiglenes jelleggel kell meghosszabbítani, továbbá az érintett rendelkezések folyamatos alkalmazásának biztosítása érdekében 2023. december 31-én hatályba kell lépnie, és alkalmazási idejének egy évig, 2024. december 31-ig kell tartania. Az egy évvel történő meghosszabbítás szükséges és arányos az energiaellátás körüli súlyos nehézségek és az azokból eredő, az árakat és az ellátás biztonságát érintő kockázatok tartós jellege miatt, melyek várhatóan legalább 2024 végéig éreztetni fogják hatásukat. Tekintettel arra, hogy a keresletösszesítési mechanizmuson keresztül 2023. októberéig felhalmazott gázmennyiség már eléri az előírt mennyiség háromszorosát, az (EU) 2022/2576 rendelet alkalmazási időtartamának meghosszabbítása nem terjedhet ki a keresletösszesítésben való kötelező részvételre.
- (25) Ezért az (EU) 2022/2576 rendeletet 2024. december 31-ig kell alkalmazni.

- (26) Mivel e rendelet célját a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az említett cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (27) Az (EU) 2022/2576 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2022/2576 rendelet módosításai

Az (EU) 2022/2576 rendelet a következőképpen módosul:

1. Az 5. cikk (5) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„5. „A Bizottság felkérheti a szolgáltatót, hogy bocsásson rendelkezésre minden olyan információt, amely szükséges a 7. cikkben meghatározott feladatok teljesítéséhez.”

2. A 10. cikk törlésre kerül.

3. A 31. cikk második bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„Ez a rendelet 2024. december 31-ig alkalmazandó.”

4. Az I. melléklet a következőképpen módosul:

a) az a) részben, az 1. lábjegyzet helyébe a következő szöveg lép:

„Az I. melléklet a) és b) részében foglalt szám adatok az (EU) 2019/941 rendelet 9. cikke alapján a Villamosenergia-piaci Átvitelrendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (a továbbiakban: ENTSO-E) által végzett téli megfelelés-értékelésen alapulnak, kivéve Málta esetében, amelynek villamosenergia-termelése kizárólag az LNG-szállításokra támaszkodik, és nincs számottevő tárolási kapacitása. Tekintettel a kis fűtőértékű gáz sajátosságaira, az e táblázatban szereplő, Hollandiára vonatkozó értékeket 37,89-es átváltási tényezővel meg kell szorozni, és 35,17-tel el kell osztani. Az I. melléklet a) része az ENTSO-E által kiszámított egyedi havi mennyiségeket tünteti fel a 2022 decembertől 2023 márciusig tartó időszakra vonatkozóan; az I. melléklet b) részében foglalt, a 2023. áprilistól 2024. decemberig tartó időszakra vonatkozó szám adatok a 2022. december és 2023. március közötti időszak értékeinek átlagát tüntetik fel.”

b) a b) rész címe helyébe a következő szöveg lép:

„A 23. cikk alapján a villamosenergia-ellátás biztonsága szempontjából kritikus maximális gázmennyiségek a 2023. április és 2024. december közötti időszakban (értékek millió köbméterben):”

2. cikk
Hatálybalépés

Ez a rendelet 2023. december 31-én lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező, és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt ...,

a Tanács részéről
az elnök
